

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

quaestio 63. An Inquisitor debeat solus cu[m] notario examinare testes,
siue, reos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

fenfam, & pleniorē delicti probationē, quidquid fiat in alijs delictis, idque favore fidei tenet Carre-rius præ citato loco, cui libenter subscribo fecutus Ange. in l. per hanc. C. de temp. appellat. & Gem- nianum in c. officium. §. verum, de hæret. lib. 6. & Simancam de catho. instit. 64. nu. 50. & seq.

Q V A E S T I O LXIII.
An inquisitor debeat solus cum nota-
rio examinare testes, siue reos.

S V M M A R I V M.

- 1 Inquisitor duas religiosas personas adhibere debet in examinibus faciendis.
- 2 Religiosa persona quam hic intelligantur.

Exagesima tertia quæstio est: Vtrum In- quisitor in examinatione testium & reo- rum, seu delatorum, cum suo notario debeat esse solus?

1 Respondemus quòd non immo oportet quòd in tali examinatione, sint etiam duæ religio- & discretæ personæ, ut patet in c. Ut officium. pro- xime alleg. de hæret. lib. 6. in uer. uerum. ubi dici- tur ita: Verum quia in tam graui crimine cū mul- ta oportet cautela procedi (ut in reos sine ullo pro- feratur errore dure ac digne seueritas ultionis) uo- lumus, & mādamus, ut in examinatione testium, quos recipi super crimine prædicto, ipsūque cō- tingētibz oportuerit, adhibeatis duas religiosas & discretas personas, in quarum præsentia per pu- blicam (si commodè habere potestis) personam, aut per duos uirōs idoneos fideliter eorundem de- positiones testium conscribantur.

2 Religiose personæ possunt hic intelligi, per- sonæ honeste, siue sint clerici, siue laici: sed magis uidetur, quòd loquatur de religiosis qui religionis habitum receperūt, ut dicit Archid. ibi in glossa.

COMMENT. CXII.

Quæ ad hanc quæstionem spectant copiose tradi- dit Eymericus supra par. 3. num. 85. tit. quot personæ esse debeant in examinatione testium & de- latorum. tradunt etiam Simancas de cath. instit. tit. 64. nu. 9. Locutus in opere iudiciali uerbo, testis. post nu. 54. uerf. & primo. & alij communiter. ideo uero huiusmodi personæ interesse iubentur, ut que- geruntur, postquam tot sunt oculis inspecta, & tot sensibus insinuata, falsi suspicionem excludant.

a ¶ Religiose personæ possunt hic intelligi, &c.] Idem fere tradit auctor supra 3. p. nu. 84. & per re- ligiosas personas Philippus Eranchus in c. ut offi- cium. de hæret. lib. 6. eas tantum intelligit stricte & presse loquendo, qui religionis habitum assumpse- rūt, uoueruntq; illa tria, paupertatem, obedientiā, & castitatem: pro his enim multum presumitur, de quibus in c. cum monasteriū. de statu monacho.

Sed Archidiaconus, Ioannes Aud. & alij in di- cto c. ut officium. §. verum quia per c. denique. dist. 4. optime obseruant, religiosorum nomine intelligi etiam clericos seculares: quare & hi potuerunt huic examini adhiberi, quod & Simancas adno- tat de catho. instit. tit. 64. num. 9.

Et quamquam re uera (uti ego existimo) supra dicta persona comprehendantur in dispositione di- cti c. ut officium. §. verum quia, de hæret. lib. 6. ubi lo- minus, ubi uisum ita fuerit Inquisitoribus, di- scretos et laicos, peritos, honesta uita & spectata prudenti huic examini poterunt adhibere. Primo, quoniam Christiani laici honeste uiuētes, large re- ligiosi appellantur. c. ecclesia S. Maria. de const. c. fi. de reb. eccl. nō alie. tradit plene Albertinus in c. quoniā. de hæret. lib. 6. q. 1. cōcl. 3. n. 5. Rursus; quam- uis dum est sermo de materia odiosa & penali, uer- ba proprie & stricte accipi debeant. c. statutum. de elect. lib. 6. at in materia favorabili large accipi pos- sunt, ut Albertinus adnotauit præ citato loco nu. 6.

Cum ergo hic sit sermo de favorabili materia, ut manifestum est, laici adhiberi poterunt. Postre- mo hoc uoluit Eymericus 3. par. nu. 84. Denique arbitrio Inquisitorum hæc credendum relinquenda, qui eos adhiberet, quos magis idoneos iudicarent: honestius tamen & decentius est, religiosos mona- chos, uel clericos seculares adhibere.

Per discretas autem personas, uiros peritos & doctos accipere debemus, qui intelligant negotium de quo agitur sciatisq; discernere quod geritur, ut optime interpretatur Archidiacono. in d. c. ut offi- cium. §. verum quia. de hæret. lib. 6. nu. 14.

C Tamen si uero ob causas in principio huius cōm- tarij relatas, cum uel rei, uel testes examinantur, huiusmodi duæ religiose personæ interuenire possu- lentur; hodie tamen maiori ex parte processur in sancto tribunali fiunt absq; præsentia, siue intrin- tu istarum personarum, & eos sic factos tolerat in- premis senatus sanctæ Romanæ & generalis Inqui- sitionis. Et profecto dux illa religiose personæ, de consilio magis, quā de præcepto uidetur adhibēda.

Equidem in hac causa mea sententia est, si fieri commodè possit, singulis actibus examinandi reos, aut testes, adhibendas fore has duas personas: aut saltem utilissimum & consuleissimum esse finitis examinibus, repetere omnia coram illis: quod tunc potissimum procurare debent Inquisitores, cum agitur maior aliqua & grauior causa, qualis est re- lapsi, uel pertinacis, uel cum reus qui examinatur callidus est, cauillosus, & sceleratus.

Cum testes examinantur difficilius possunt hac obseruari: cum multi nolint coram illis personis de- ponere contra aliquem, timentes ne reuelentur, aut ob alias causas.

Quòd si quæras, an Episcopi in suis diocesis, præsertim ubi non sunt Apostolici Inquisitores, de- beant hæc seruare; respondeo debere quidem quod non obscure significatur in c. per hoc. de hæret. lib. 6. quare recte Simancas scripsit de catho. instit. tit. 25. de Episcopis. nu. 4. quòd Episcopi in proceden- do super hoc crimine, eundem ordinem seruare tenentur, quem in Inquisitores seruauit.

Q V A E S T I O LXIII.

Excommunicati & socij criminis sint
ne admittendi in testes in
causa fidei.

Sexagesi-

Supra pag.
107.

Num. 2.

Per religio-
sas personas
qui intelli-
gantur.